

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 6 de febrer del 1934

SUMARI

S'obre la sessió a dos quarts de sis i deu minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

L'honorable senyor President sotmet a la consideració i aprovació de la Cambra una nova estructuració de les Comissions, per raó d'absències, incompatibilitats i canvis de càrrecs.

Manifestacions del senyor Simó i Bofarull sobre l'abast de les modificacions proposades.

Resposta de l'honorable senyor President de la Cambra.

Rectificacions del senyor Simó i Bofarull i de l'honorable senyor President.

Resta aprovada la proposta presidencial de Comissions, tal com ha estat formulada.

Ordre del dia :

Prec del senyor Casademunt al senyor Conseller de Finances, referent a la modificació de l'aportació forçosa de l'Ajuntament de Sant Pau de Segúries i d'altres que es troben en casos semblants.

Resposta del senyor Conseller de Finances.

Rectificacions dels senyors Casademunt i Conseller de Finances.

Precs del senyor Simó i Bofarull al senyor Conseller de Cultura i als senyors President del Consell Executiu i Conseller de Governació, respectivament, en relació a la concessió d'un crèdit a la Universitat autònoma i sobre la delegació de funcions governatives.

El senyor Conseller de Finances recull una part del prec del senyor Simó i Bofarull.

Rectificació del senyor Simó i Bofarull.

Discussió del Dictamen de la Comissió de Sanitat sobre el Projecte de Llei d'aigües minero-medicinals i d'aigües pures de règim.

Presentació del Dictamen pel senyor Ribes, de la Comissió.

No havent-hi cap senyor Diputat que intervingui en la discussió de totalitat, hom passa a la de l'articulat.

Articles 1.er 2.ª — Són aprovats sense discussió.

Article 3.er — La Comissió accepta una esmena dels senyors Bru, Galés, Rouret i Andreu.

Es aprovat l'article en la seva redacció definitiva.

Article 4.er, 5.er, 6.er, 7.er, 8.er, 9.er, 10, 11, 12, 13, 14 i 15. — Sense discussió, són aprovats.

Article 16. — La Comissió accepta una esmena dels senyors Rovira i Virgili, Blasi, Irla i Puig i Ferrer.

A prec del senyor Xirau, el senyor Cunillera, de la Comissió, explica les raons per les quals ha admès l'esmena.

S'aprova l'article redactat definitivament.

Articles 17 i 18. — Són aprovats, sense debat.

Article 19. — Acceptada per la Comissió una esmena dels senyors Rovira i Virgili, Blasi, Irla, i Puig i Ferreter, s'aprova l'article en una nova redacció.

Articles 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 i 28. — Sense discussió, són aprovats.

Article 29. — S'accepta, per la Comissió, una esmena dels senyors Bru, Galés, Rouret i Andreu.

S'aprova l'article novament redactat.

Articles 30, 31, 32, 33, 34 i 35. — Resten aprovats, sense discussió.

Article 36. — Es dona compte d'un vot particular de la Minoria de Lliga Catalana.

El senyor Cunillera, de la Comissió, no accepta el vot particular.

Els senyors Xirau, Fronjosà, Soler i Bru i Romeva expressen llur criteri contrari al vot particular de referència.

El senyor Dalmau, de la Comissió, exposa les raons per les quals la Comissió rebutja l'esmentat vot particular.

El senyor Torres, en nom de la Comissió i recollint diverses suggerències exposades pels oradors anteriors, proposa una nova redacció de l'article.

El senyor Ruiz i Ponseti exposa els motius pels quals creu que l'article ha de tornar a la Comissió.

Rectificacions dels senyors Torres i Ruiz i Ponseti.

Lectura d'una esmena, al mateix article, presentada pels senyors Bru, Galés, Rouret i Andreu.

La Comissió accepta l'esmena i l'article és aprovat amb les modificacions proposades.

Articles 37, 38, 39, 40 i 41. — S'aproven sense debat.

Article 42. — S'aprova l'article, després d'acceptada una esmena signada pels senyors Bru, Galés, Rouret i Andreu.

Articles 43, 44, 45 i 46. — Aprovats sense discussió.

Se suspèn el debat.

Lectura, pel senyor Conseller d'Economia i Agricultura, d'un Projecte de Llei autoritzant l'utilització d'un crèdit extraordinari. Passa a la Comissió.

Ordre del dia per a la sessió de dimecres.

S'aixeca la sessió a les vuit de la vetlla.

S'obre la sessió a les cinc i quaranta minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Al banc roig hi ha els honorables senyors Consellers de Finances, de Sanitat i Assistència Social i de Treball i Obres Públiques.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

Modificació de Comissions

El Sr. PRESIDENT: Les Comissions han sofert una nova estructuració, deguda a les absències, incompatibilitats i canvis de càrrecs. D'acord amb els representants de la Majoria i de les Minories, la Presidència ha redactat la modificació de Comissions amb els diferents noms que li han estat facilitats, i els sotmet ara a la consideració de la Cambra per si aprova la nova estructuració.

(El senyor Secretari dona lectura a l'estructuració de Comissions proposada, que és la següent:

SANITAT I ASSISTÈNCIA SOCIAL

Sr. Torres.
Sr. Battestini.
Sr. Ribas i Soberano.
Sr. Canturri.
Sr. Irla.
Sr. Soler i Pla.
Sr. Cunillera.
Sr. Valls i Taberner.
Sr. Martínez i Domingo.
Sr. Lloret.
Sr. Xirau.

TREBALL

Sr. Mestres.
Sr. Riera.
Sr. Guinart.
Sr. Bru.
Sr. Fàbrega.
Sr. Colldeforns.
Sr. Dot.

Sr. Martínez i Domingo.
Sr. Tallada.
Sr. Fronjosà.
Sr. Xirau.

PRESIDÈNCIA

Sr. Torres.
Sr. Dalmau.
Sr. Colldeforns.
Sr. Bancells.
Sr. Cunillera.
Sr. Viadiu.
Sr. Battestini.
Sr. Martínez i Domingo.
Sr. Miracle.
Sr. Tarradelles.
Sr. Ruiz i Ponseti.

JUSTÍCIA I DRET

Sr. Andreu.
Sr. Rovira i Virgili.
Sr. Tauler.
Sr. Mies.
Sr. Torres.
Sr. Ribas i Soberano.
Sr. Magre.
Sr. Abadal.
Sr. Sol.
Sr. Gerhard.
Sr. Comes.

CULTURA

Sr. Serra i Hünter.
Sr. Puig i Ferrater.
Sr. Fontbernà.
Sr. Rovira i Virgili.
Sr. Mora.
Sr. Blasi.
Sr. Casademunt.
Sr. Valls i Taberner.
Sr. Carreres i Artau.
Sr. Fronjosà.
Sr. Comes.

OBRES PÚBLIQUES

Sr. Irla.
Sr. Balart.
Sr. Sellés.
Sr. Bancells.
Sr. Galés.
Sr. Magre.
Sr. Canturri.
Sr. Tallada.
Sr. Vallès i Pujals.
Sr. Ruiz i Ponseti.
Sr. Tarradelles.

El senyor Simó i Bofarull demana la paraula.

AGRICULTURA

Sr. Mies.
Sr. Sellés.
Sr. Companys (Josep).
Sr. Canturri.
Sr. Folch.
Sr. Farreres.
Sr. Viadiu.
Sr. Secanell.
Sr. Tries de Bes.
Sr. Casanelles.
Sr. Gerhard.

PETICIONS

Sr. Colldeforns.
Sr. Guinard.
Sr. Cunillera.
Sr. Companys (Josep).
Sr. Rovira i Virgili.
Sr. Valls i Taberner.
Sr. Romeva.
Sr. Lloret.
Sr. Comes.

EXAMEN DE COMPTES

Sr. Cunillera.
Sr. Galés.
Sr. Viadiu.
Sr. Rouret.
Sr. Soler i Pla.
Sr. Mies.
Sr. Sellés.
Sr. Carreres i Artau.
Sr. Vallès i Pujals.
Sr. Gerhard.
Sr. Tarradelles.

ECONOMIA

Sr. Mies.
Sr. Soler i Bru.
Sr. Armendares.
Sr. Dot.
Sr. Casademunt.
Sr. Colldeforns.
Sr. Bancells.
Sr. Tallada.
Sr. Vidal i Guardiola.
Sr. Gerhard.
Sr. Xirau.

REFORMA DEL REGLAMENT

Sr. Espanya.
Sr. Rovira i Virgili.
Sr. Bru.
Sr. Riera.
Sr. Dot.
Sr. Bilbeny.
Sr. Tauler.

Sr. Vallès i Pujals.
 Sr. Sol.
 Sr. Ruiz i Ponseti.
 Sr. Tarradelles.

FINANCES

Sr. Coromines.
 Sr. Pi i Sunyer.
 Sr. Guinard.
 Sr. Farreres i Duran.
 Sr. Bilbeny.
 Sr. Cerezo.
 Sr. Sauret.
 Sr. Rovira i Roure.
 Sr. Tallada.
 Sr. Casanelles.
 Sr. Ruiz i Ponseti.

GOVERN INTERIOR

Sr. President de la Cambra.
 Sr. Rauret.
 Sr. Serra i Húnter.
 Sr. Dot.
 Sr. Riera.
 Sr. Battestini.
 Sr. Tauler.
 Sr. Martínez i Domingo.
 Sr. Miracle.
 Sr. Gerhard.
 Sr. Tarradelles.

GOVERNACIÓ

Sr. Mestres.
 Sr. Arnau.
 Sr. Bilbeny.
 Sr. Espanya.
 Sr. Fontbernat.
 Sr. Folch.
 Sr. Rouret.
 Sr. Vallès i Pujals.
 Sr. Rovira i Roure.
 Sr. Tarradelles.
 Sr. Fronjosà.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: La primera notícia que té aquesta Minoria de la modificació de les Comissions, és la lectura que acaba de fer-se pel senyor Secretari. L'abast d'aquesta modificació no la podem nosaltres copsar, o capir, com es diu ara amb aquests neologismes neoclàssics, més que per la lectura simple a què faig referència. Com que no ve precedida de cap preàmbul, com que no se n'ha donat còpia, jo no sé fins a quin punt he de portar més enllà aquesta intervenció, però la presidència, única personalitat a la qual puc dirigir-me, perquè la lectura que s'acaba de fer tampoc no porta cap signatura responsable, es farà càrrec que jo li pregui que, amb tot i reservant-me el dret que ella em vulgui concedir per a insistir sobre el particular,

vulgui evitar-me, tal volta, una intervenció baldera, explicant-me el que acaba de dir ara, ja que hi veig una nebulosa que no em deixa veure clar el que hi ha aquí.

El Sr. PRESIDENT: No ignora el senyor Simó i Bofarull que les Comissions parlamentàries estan formades per representants de la Majoria i de les Minories. Als efectes parlamentaris, la vostra Minoria, senyor Simó, no té el nombre suficient de Diputats per a constituir una Minoria, que, segons el Reglament, cal que compti amb un mínim de quatre Diputats. Ha estat pràctica sempre, en aquest Parlament i en tots els altres, posar-se d'acord el Cap de la Majoria amb els Caps de les Minories per a donar els noms que proporcionalment el Reglament dóna per a participar en les Comissions. Aprobant aquest acoplament de noms, necessari, ja que hi ha hagut Diputats que són Consellers, altres absents del Parlament i altres que tenen càrrecs incompatibles, i portat avui a la Cambra per a regularitzar les Comissions, he de dir que això és sense perjudici de què la presidència es reservi, davant dels requeriments del senyor Simó i Bofarull, d'invitar a la seva Minoria a sumar-se a una Minoria reglamentària per a trobar després amb més calma el degut acoplament d'aquests noms dels senyors Diputats que no tenen nombre suficient per a poder tenir representació dintre d'aquestes Comissions. El senyor Lloret, per exemple, als efectes parlamentaris forma part de la Minoria de Unió Socialista. La V. S. veurà si als efectes parlamentaris pot unir-se a alguna altra Minoria o vol unir-se a la Majoria, i aleshores no hi hauria cap inconvenient, n'estic segur, que el senyor Simó i Bofarull i el senyor Ibars tinguin representació en alguna d'aquestes Comissions parlamentàries.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: No és qüestió de molestar ni de desentonar de la serietat d'aquesta Cambra entretenir-nos en certs detalls que potser en altre lloc podrien tenir un emplaçament menys inadequat, però, a més, consti que res més lluny del nostre ànim que fer un retret a la presidència, de la qual estem rebent constantment atencions exagerades.

El Sr. PRESIDENT: Res més que les que es mereixen els senyors Diputats.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Però nosaltres pensem que si s'hagués tractat d'una constitució de Cambra, hauria estat bé que amb la lletra del Reglament, o d'acords previs de caràcter general, n'haguéssim tingut prou com a norma a seguir per a actuar com acaba d'indicar el senyor President, però nosaltres no sabíem oficialment que s'anessin a reconstituir les Comissions; no se'ns n'ha dit res, i ara ens trobem davant d'un fet que té dos aspectes...

El Sr. PRESIDENT: Potser no s'ha expressat prou bé la Presidència. Es tracta, perquè s'ha constituït una Minoria nova, perquè alguns senyors Diputats han tingut càrrecs incompatibles, de la substitució de noms dins de les Comissions.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Bé, no en diguem ni refer, ni reconstituir, ni reformar; diguem-ne trasbalsar noms. Ni a mi ni al senyor Ibars ens tras-

balsa el que ha passat, però crec que fins a cert punt tenim dret a una certa molèstia parlamentària, personal no, perquè no es tracta de constituir Comissions en el moment inicial de la vida parlamentària, sinó d'extreure noms que integren una Comissió i prescindir d'ells. Nosaltres, no coneixent oficialment i prèviament el fet, crec que tenim dret a fer constar la nostra protesta.

Per altra banda, ens satisfà el no formar part de cap Comissió, i això indica que ni el Govern ni la Majoria ni el Parlament creuen que la nostra col·laboració dintre de les Comissions fins ara mereixia l'elemental consideració de fer-nos saber d'una manera oficial, com a Diputats, que els nostres noms anaven a ésser trasbalsats, als efectes de què poguéssim acollir-nos als drets del Reglament, perquè no hi ha cap Diputat al qual se li pugui exigir que endevini el que farà la Majoria d'acord amb la Presidència. Nosaltres no sabíem que s'anessin a fer aquestes modificacions de les Comissions. Per altra banda, renunciem a desitjar formar part d'aquestes Comissions, perquè, al cap i a la fi, el nostre deure de Diputats el complirem el mateix aquí que dintre de les Comissions, o potser millor aquí, sense aquella major importància que pugui donar l'elaboració dels Projectes que es portin aquí.

El Sr. PRESIDENT: Jo sento que el senyor Simó i Bofarull vulgui donar aquest abast a una resolució de pur tràmit, d'acord la Presidència amb els caps de Minoria.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: La cortesia és també un tràmit obligat.

El Sr. PRESIDENT: La Presidència no l'ha oblidada mai i sempre s'ha mogut dintre del Reglament, havent-lo interpretat amb una gran condescendència, com ha reconegut el mateix senyor Simó i Bofarull; però s'ha produït un fet, i és que les VV. SS. formaven part de les Comissions perquè estaven adscrits en aquell moment a la Majoria i se n'han separat després, i com que han format una Minoria a part i als efectes parlamentaris no comptaven amb nombre suficient de Diputats per a tenir representació a les Comissions, és per això que no s'ha fet constar el seu nom, per més que en l'ordre personal tinguin la mateixa consideració que les altres Minories. Aquesta Presidència, però, reglamentàriament, ha de tenir el diàlec amb els representants de les Minories que tenen una personalitat, diguem-ho així, parlamentària. En l'ordre personal, el nombre no influeix; però als efectes del que fixa el Reglament, sí. El President posa sempre a coneixement dels senyors Diputats quins són els seus deures, quines són les seves obligacions, però tampoc no ignoren els senyors Diputats, i això ho sap bé el senyor Simó i Bofarull, que coneix perfectament el Reglament de la Cambra, que per a constituir-se en Minoria es necessita un determinat nombre de Diputats, que, desafortunadament per a la seva Minoria, no té avui, sense perjudici de fer a posteriori aquelles reformes i aquells canvis de noms de les Comissions, com s'ha fet pràcticament en aquest Parlament i en tots els Parlaments.

Resta clos l'incident.

S'aproven les Comissions tal com ha donat lectura el senyor Secretari? (*Assentiment.*) Resten aprovades.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

Per a la modificació de l'aportació forçosa de l'Ajuntament de Sant Pau de Segúries i d'altres que es troben en casos semblants

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casademunt.

El Sr. CASADEMUNT: Senyors Diputats: He demanat la paraula per a dirigir un prec al senyor Conseller de Finances per una qüestió que jo no sé si afectarà a molts pobles, però que en aquest cas particular afecta a un poble ben petit, la vida econòmica del qual ve truncada per un fet ben senzill i que jo he cercat inútilment la manera de solucionar-lo. Jo he de dir al senyor Conseller de Finances que es tracta d'un poblet que té un tipus d'aportació forçosa, un poblet de 500 habitants que té com a tipus d'aportació forçosa no res menys que el mateix tipus d'aportació que té un poble veí seu que té 2,000 habitants; de manera que el poble de Sant Pau de Segúries, que és el poble que m'ocupa, té un tipus d'aportació de 3,770 i escaig de pessetes, mentre que Camprodon, amb 2,000 habitants, té un tipus d'aportació de 3,125 pessetes, o sigui que tributa molt menys el poble de Camprodon amb 2,000 habitants que el de Sant Pau de Segúries tenint-ne 500.

Causas d'això? Es que antigament aquest poble tenia una societat de producció de fluid elèctric que tributava a l'Ajuntament, i sobre aquesta tributació es va establir el tipus d'aportació forçosa d'aquest Ajuntament, un cop posat en pràctica l'Estatut municipal, l'any 27, i resulta que, posteriorment, aquest Ajuntament ha quedat estancat, i no es pot canviar el tipus d'aportació. En canvi, per a aquest poble han canviat les condicions econòmiques, perquè aquella entitat que tributava a l'Ajuntament avui no hi tributa per haver-se convertit en societat anònima, i ens trobem amb què l'Ajuntament de Sant Pau de Segúries, que podia fer un pressupost d'unes 20,000 pessetes, avui no el fa més que d'unes 11,000, pressupost el qual està obligat per atendre aquelles necessitats indispensables, com és el secretari, el metge titular, el farmacèutic, i no li resten pessetes per a res més. Doncs bé, la Generalitat reclama a aquest petit Ajuntament que continuï pagant el que pagava abans, i aquest Ajuntament es veu amb la necessitat de dir que no pot pagar-ho.

Aquest Ajuntament té un historial molt net, és un Ajuntament que no ha mancat mai als seus pagaments, però que ara es troba amb què, havent-se declarat societat anònima aquella entitat que tributava, com que no rep aquesta tributació, no pot pagar el que pagava anteriorment. Aquest Ajuntament quan rebia aquest tribut, havia fet escoles, havia fet un pont, havia fet obres per a embellir el poble; avui no pot pagar el que se li demana, i es troba, com és natural, en descobert amb la Generalitat, que li exigeix que pagui i li fa l'embargament. Jo pregunto: què s'embargarà a aquest poble?, què es farà a aquest poble, si no té per a pagar? Es que nosaltres exigirem a aquest poble el que no pot pagar? Es que nosaltres farem expedients i contraexpedients i passarem el temps inútilment perquè aquest poble ens hagi de respondre sempre el mateix, que no té

per a pagar? Es que tal vegada es tem que, en donar a aquest poble el tipus de tributació obligatòria, ens trobéssim amb què a altres Ajuntaments els passi el mateix? Si és així, seria un cas de justícia per a aquells altres Ajuntaments, perquè, al cap i a la fi, quan no es pot pagar no cal que s'exigeixi el tribut, i si es trobessin diversos Ajuntaments en aquestes condicions — jo sé que n'hi ha d'altres d'Ajuntaments que tributen menys del que haurien de tributar —, jo crec que és que caldria cercar un tipus de tributació i veure de quina manera els Ajuntaments van a l'aportació forçosa, cercant aquells que tributen poc havent de tributar més, i a aquells que es troben en aquestes condicions lamentables, que tenint 500 habitants han de tributar com altres Ajuntaments de 2,000 habitants; és necessari alleugerir a aquests massa carregats i dir-los, alhora, que se'ls perdona el que no poden pagar, perquè és impossible que ho facin efectiu si no tenen cabals, mitjans, ni manera de fer-ho.

Aquest és el prec que us dirigeixo, senyor Conseller de Finances, i jo us pregaria que es cerqués la manera d'alleujar aquest poble, i, també, que les poblacions que no tributen com han de tributar, que hi tributin, i que la Generalitat vagi a cercar mitjans de tributació allà on n'hi hagi, perquè tinc la seguretat que aquestes societats anònimes que avui no tributen res, tenen els mitjans suficients per a fer-ho i els beneficis llurs són els mateixos d'abans, i, en canvi, a aquestes societats no els anem a cercar aquella aportació, no els anem a cercar una tributació, i continuem exigint a aquests petits Ajuntaments que ens paguin el que no poden pagar, i d'això no en treurem més que embrutar papers i seguir tràmits que no portaran a cap resultat. És per això, senyor Conseller de Finances, que us dirigeixo aquest prec, i us demano que vegeu quina solució es pot donar per a aquests desgraciats pobles que es troben d'aquesta manera.

El Sr. CONSELLER de Finances: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Finances.

El Sr. CONSELLER de Finances: Jo no dubto, senyors Diputats, de la justícia que enclou el prec que acaba de fer el senyor Casademunt; en tindria prou amb què fos fet per la V. S., però, a més, conec la situació d'aquest i d'altres Ajuntaments de Catalunya, que, realment, es troben en una situació difícil per a satisfer la quantitat que tenen assignada en concepte d'aportació forçosa a la Generalitat.

El senyor Casademunt i els senyors Diputats saben perfectament que, d'ençà de la promulgació de l'Estatut provincial, l'aportació forçosa és la substitució de l'antic contingent provincial. El contingent provincial es regulava, tenia una flexibilitat major, perquè era fet cada any, d'acord amb la riquesa de cada un dels Municipis. D'ençà de la promulgació de l'Estatut provincial, quedaren fixats, estabilitzats els antics contingents, i substituïts, quant al nom, per l'actual d'aportació forçosa. Veurà el senyor Casademunt com en l'article corresponent de l'Estatut provincial es fixen només unes limitacions, uns tants per cents, d'acord amb els quals el contingent d'abans pot, en més o menys, en mínimes quantitats, ésser modificat sempre que s'arribi a aquells límits. Segurament que l'Ajuntament al qual la

Vostra Senyoria fa referència no es troba en aquest cas, perquè del contrari s'hi hauria acollit i li hauria estat modificat el tipus d'aportació que té actualment.

Per altra part, el senyor Casademunt ha fet referència a què l'Ajuntament de Sant Pau de Segúries es trobava en aquesta situació perquè una empresa existent ja abans havia modificat el seu tipus de constitució, s'havia convertit, em sembla que ha dit, en una societat anònima i, per tant, havia defugit, havia eludit el pagament d'arbitris municipals que abans li eren imposats. Naturalment que aquest Ajuntament deu haver tingut en compte la legislació actual, i no dubto que haurà vist si cabia o no dintre de les seves possibilitats de recursos, aplicar, per exemple, l'impost sobre el producte net de les societats anònimes, possibilitat que avui tenen els Ajuntaments, i en aquest cas, si aquesta societat s'ha convertit en societat anònima, és molt possible que, aplicant l'impost sobre el producte net que ha d'ésser repartit a proporció de les activitats que exerceix en els diferents Municipis, en cas d'ésser més d'un, podia substituir, segurament, els antics arbitris que pesaven sobre aquesta societat. Adhuc en el cas que no fos així, jo no puc avui, senyors Diputats, complaure el senyor Casademunt i altres senyors Diputats que particularment s'han dirigit a aquest Conseller amb prec semblants, perquè em trobo davant d'una legislació que nosaltres hem d'acatar; em trobo davant d'uns articles de l'Estatut provincial que, avui com avui, marquen el règim financer que tenim en aquesta part de l'aportació forçosa dels Municipis de Catalunya. Ara bé, jo pregaria al senyor Casademunt i a tots els senyors Diputats, que no fessin d'aquesta qüestió un element perquè dels pobles vinguessin més protestes, o peticions, sinó que tinguessin la suficient confiança en el règim futur fiscal de la Generalitat, el qual jo tinc la seguretat que atindrà amb justícia els afanys d'aquest i d'altres Municipis de Catalunya. Avui, senyor Casademunt, senyors Diputats, tenim uns límits legals, tenim unes ordenacions fiscals, a les quals necessàriament ens hem d'atendre. Dintre d'això, jo no puc fer res més que, aplicant aquestes disposicions, mirar de veure en casos de justícia quina és, amb el màxim esperit de benvolença, la millor disposició que es pot aplicar, però tinguin la seguretat el senyor Casademunt i els senyors Diputats, que una vegada la Generalitat tingui les seves finances pròpies, tingui un règim financer ja definitiu, una vegada hagin estat fetes les valoracions i fets els traspassos a la Generalitat, que el Govern de la Generalitat de Catalunya, en tinc la seguretat, sigui qui sigui que ocupi aquest càrrec de Conseller, farà justícia a tots els Municipis de Catalunya, i que en una nova ordenació dels seus impostos es tindrà en compte, no solament donar el màxim de força a les finances de la Generalitat, sinó al mateix temps tractar amb tota la justícia que es mereixen els Municipis de Catalunya, que són, en definitiva, el sustentacle més fort que ha de tenir en tot moment la Generalitat de Catalunya.

(Entra l'honorable senyor Conseller d'Economia i Agricultura.)

Si aquestes explicacions satisfan el senyor Casademunt, jo crec que el poble de Sant Pau de Segúries i tots els que es troben en una situació anàloga, suportaran la situació actual durant el poc temps

— jo crec — que calgui per a fer la definitiva ordinació fiscal de la Generalitat, i tindran la confiança que el Govern de la Generalitat els tractarà, no solament amb condescendència, sinó amb la justícia que es mereixen.

El Sr. CASADEMUNT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casademunt.

El Sr. CASADEMUNT: Jo agraeixo les explicacions del senyor Conseller de Finances, i a l'ensens li he de pregar que en el moment que vingui aquesta ordinació de les finances de la Generalitat es tingui en compte també que aquests Ajuntaments han contret un deute, com aquest, per exemple, de 23,000 pessetes, que cada vegada van pujant successivament de 4,000 en 4,000 pessetes, i que aquest deute, dissortadament, no és per culpa precisament del poble; potser sí que és un xic per culpa del desconeixement de les Lleis vigents, però és que aquest desconeixement de les Lleis vigents és quelcom que cal comentar-ho, i que potser ho haurem de tenir en compte, senyor Conseller de Finances.

Es tracta d'Ajuntaments relativament petits, on aquestes societats anònimes tenen prou força i influència per tenir als Ajuntaments persones de llur absoluta confiança. I per això aquests Ajuntaments, que podien anar a cercar, segons la Llei actual, les pessetes que els manquen a aquestes companyies, no les han anat a cercar perquè els homes que regien l'Ajuntament eren aquells homes que per la influència d'aquestes societats s'havien ficat en aquells Ajuntaments. Però ens trobem amb més, i és que l'assessor tècnic de l'Ajuntament generalment és dels homes d'absoluta confiança d'aquestes companyies, i aquest assessor no els ho diu als Consellers — que no tenen l'obligació de saber-ho, perquè ja fan prou en voler ésser Consellers, que ja sabeu el que comporta ésser-ne en els Municipis petits —, i no diré que els enganyi visiblement, sinó que senzillament els porta ignorant tot allò que seria en benefici del poble. I en el moment en què entra un Ajuntament que és fill de la voluntat d'un poble, i no d'una societat anònima, aleshores és quan l'Ajuntament es dona compte del ròssec i es troba amb que aquest ròssec és ja de 23,000 pessetes, que no sap com treure-se'l del damunt, i és quan vénen les exclamacions. I en el moment en què s'ordenen les finances, en el moment en què s'ordenen els pagaments del poble, creiem que és quan aquestes coses s'haurien de tenir en compte, perquè si és cert que casos d'aquesta naturalesa existeixen en aquests pobles com a fruit de la ignorància, en definitiva es tracta d'una ignorància difícil de solucionar, tota vegada que prou sabem tots com poden ésser els Consellers d'un poble petit; però, a més, és fruit d'aquella política que mantenien en els pobles petits aquestes societats que defugien la tributació. Per tant, creiem que en aquest moment s'han de tenir en compte aquestes coses i hem de veure si és just que aquests pobles paguin uns deutes que de cap de les maneres poden atribuir-se a mala voluntat. I el cert és que el poble de Sant Pau de Segúries, no té mala voluntat, perquè sempre havia pagat tots els deutes que tenia i havia pagat cada any l'aportació que per contingent provincial li corresponia.

I per acabar, si aquest deute del poble no és fill d'una mala fe, ens sembla que el senyor Conseller

de Finances en el moment precís ho haurà de tenir en compte.

I res més que agrair les vostres paraules, senyor Conseller de Finances.

El Sr. CONSELLER de Finances: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Finances.

El Sr. CONSELLER de Finances: Breus paraules per a dir al senyor Casademunt que si aquest poble, com qualsevol altre Municipi, necessita dintre de la Llei unes facilitats de pagament d'aquestes aportacions endarrerides, sempre que es comprobi, com ho afirma la V. S., la bona fe i el desig de pagar, aquests Municipis, en quant de nosaltres depengui, trobaran dintre de la Llei les màximes facilitats.

Quant a la manifestació feta pel senyor Casademunt respecte de si aquestes companyies poden influir o no en la composició de l'Ajuntament, nosaltres, senyor Casademunt, senyors Diputats, només podem conèixer el resultat de les eleccions, els resultats que doni l'apellació al sufragi.

I en ordre a la manca d'assessoria tècnica que puguin tenir aquests Ajuntaments, la Generalitat, tot i reconeixent com a base essencial de la constitució de Catalunya, l'autonomia dels Municipis, s'ha preocupat de donar unes facilitats d'assessorament que l'administració local i aquests Ajuntaments podran acudir a les oficines tècniques creades, especialment a la Conselleria de Finances per a orientar els Municipis. I en aquest sentit, nosaltres tenim gran gust en posar-nos a la disposició, no dels senyors Diputats, sinó dels Ajuntaments de Catalunya, perquè millor es puguin portar a cap les tasques dels Municipis.

Sobre la concessió d'un crèdit a la Universitat autònoma. De la delegació de funcions governatives

El Sr. PRESIDENT: El senyor Simó i Bofarull té la paraula.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Senyors Diputats: En absència del senyor Conseller de Cultura, em permeto de pregar a la Mesa que tingui la bondat de trametre-li un prec que en breus paraules vaig a formular.

Si no recordo malament, en una de les darreres sessions es va llegir un Projecte de Llei o està a punt de llegir-se un dictamen que fa referència a la pretesa concessió d'un crèdit de 250,000 pessetes a la Universitat autònoma. I als efectes de poder il·lustrar, més que a la Cambra, que globalment no necessita major il·lustració, sinó a aquesta modesta Minoria per al dia que vingui el dictamen sobre aquest particular, nosaltres agrairíem molt al senyor Conseller de Cultura que tingués a bé de posar sobre la Mesa, si és de la seva competència, o la pròpia Mesa del Parlament, en vista dels arxius i biblioteca de la casa, totes les disposicions referents a la Universitat autònoma, i sobretot aquelles disposicions que hagi pres el Patronat de la mateixa, regulant la vida acadèmica, que d'una manera singular facin referència al pla d'estudis i a l'escolaritat obligatòria. I perquè el senyor Conseller de Cultura i el senyor President de la Cambra, en el seu cas, vegin que no demanem això

senzillament per l'afany de demanar, direm que tant per la premsa com per altres vehicles d'informació ha arribat a nosaltres que hi ha una font de protesta degut a què s'han causat, segons es diu, perjudicis considerables el sector que podríem dir més modest d'estudiants de facultat. I als efectes de poder nosaltres conèixer bé l'afer per a emetre un vot a consciència, agrairem molt que se'ns proporcionin aquestes dades, que tant al senyor Conseller com al senyor President ha d'ésser fàcil poder-nos subministrar. I vagi l'expressió del nostre agraïment per avençat.

I un altre prec que formulem, va adreçat al Govern, o, potser, més aviat el senyor President de la Generalitat, que és al mateix temps Cap del Poder executiu, i també, per fer referència a les seves atribucions peculiars, el senyor Conseller de Governació. La Mesa serà la que, cent vegades amable amb aquesta Minoria, ens pot treure de dubtes i enfocar el nostre prec per aquella guia més curta, més ampla i més eficaç.

Es tracta de què — sigui'ns permès un record — quan va fer la declaració el nou Govern, aquesta Minoria, en recollir la declaració governamental, es va permetre apuntar, entre les diverses llacunes que en ella li va semblar observar, una allusió, que hauríem desitjat àmplia, decissiva i concreta, sobre la manera d'entendre el Govern les Delegacions del poder executiu, en quant a l'esfera governativa en la resta de Catalunya. Aquesta declaració, que nosaltres desitjàvem, no va existir, i nosaltres no tenim altres remei, no estant en el moment ni en les intencions i menys en el propòsit del Govern, que aténir-nos a les realitats visibles; i, així, veiem que es segueix un criteri pràctic diferent.

Tenim el cas de Lleida, el cas de l'ex-província de Lleida, on en mèrits d'haver dimitit el seu càrrec el senyor Delegat d'Ordre Públic, ha assumit les funcions de Delegació d'Ordre Públic, el senyor Comissari de la Generalitat. I a Girona i a Tarragona es segueix una conducta distint. Cert és que no s'ha produït encara — encara — la dimissió del Governador civil de Girona, que ha estat mantingut en el lloc, variant l'etiqueta, però penso que mantenint totes les restants atribucions del càrrec. I hi ha aquesta duplictat: hi ha un Comissari Delegat de la Generalitat i un Comissari Delegat d'Ordre Públic.

A Tarragona va ocórrer fa temps, molt anteriorment al fet de Lleida, la dimissió del Governador civil; i no es va acumular en un sol càrrec la funció delegada de l'ordre públic amb les restants funcions delegades de la Generalitat. I hi ha un Comissari i un Delegat, però amb la particularitat que aquest Delegat és un Delegat bis, o sigui, que abans hi va haver un Delegat, que era, per cert, un Cap o oficial de la Guàrdia civil, del qual nosaltres no tenim res a dir, però sí que podríem recordar una actuació a Ulldecona el 14 d'abril. I remogut aquest primer Delegat d'Ordre Públic de Tarragona, no s'acumula, com a Lleida s'ha fet, al meu entendre amb bon encert, les funcions, sinó que es nomena altre Delegat d'Ordre Públic; i diem d'Ordre Públic, acusant-me de la meua ignorància, perquè en aquests moments, ni en cap moment, no he llegit amb detall el Decret referent a aquests càrrecs ni les atri-

bucions que puguin tenir; però veiem en la premsa constantment, i no trobem pas cap rectificació, que són simples Delegats d'Ordre Públic, i s'han nomenat Delegats d'Ordre Públic persones que mereixen la nostra estima, no solament la nostra estima, sinó fins i tot la nostra simpatia, per tractar-se d'homes intelligents, actius, lluitadors, homes veritablement d'esquerra; però preguntem nosaltres: ¿Es que és indispensable, per la situació legal de la Generalitat i per les relacions legals de la mateixa amb l'Estat espanyol, més concretament, en quant als serveis traspasats o a traspasar, que existeixi aquesta dualitat? Nosaltres entenem que de cap manera, nosaltres entenem que els Comissaris de la Generalitat, els que hi ha avui, els que hi haguessin ahir i els que hi puguin haver el dia de demà, no són persones de menys capacitat de treball, ni menys intelligència i solvència en tots els ordres, que abans que no hi havia Comissaris i sí Governadors civils que assumien totes les responsabilitats de llurs funcions. ¿Es que la Generalitat creu que es pot permetre el luxe de mantenir una plantilla de semi-governadors? Ho creu necessari? Per altra banda, convindria que a aquests Delegats d'Ordre Públic se'ls hi assenyalés, almenys, que es fixessin amb l'exemple del senyor Conseller de Governació, i és molt sensible que, no essent ni necessari, ni convenient, ni admissible el luxe dels Delegats, es privi a altres oficines on aquestes persones — jo ho sé, com tots ho sabem — venien prestant eminents serveis en llocs molt distingits, i se'ls colloqui en llocs on no són tan necessaris, al nostre entendre.

I, d'altra banda, veiem a la premsa que es pot establir un cert perill, que no és cosa nostra assenyalat ni indicar, però en vista de què el Govern no hi pren cartes, nosaltres hem de fer constar que ens estranya veure per la premsa que es fan certes visites més o menys triomfals a Ajuntaments per part d'aquests Delegats d'Ordre Públic, perquè al costat d'aquests senyors que fan aquestes visites, ¿quin paper hi representa el senyor Conseller de la Generalitat i el mateix Govern? O és que es tracta d'uns nous Mesies que volem enviar a les Comarques per fer-nos feliços? Però en aquest cas, jo us diré que no ens faran feliços amb aquesta forma, sinó reduint el personal i nomenant persones que posseeixin la màxima capacitat i bona voluntat, abans bé hi han altres llocs on poden prestar millors serveis.

Desitjaria, per tant, que el Govern, que ja en fer la declaració governamental no va dir res en absolut sobre aquesta llacuna, dignés ara si es tracta d'una cosa transitòria i si és possible que aquests Delegats prescindeixin de fer visites i dediquin la seva atenció i activitat a resoldre amb més urgència aquelles denúncies que provenen d'Alcaldes sobre jocs prohibits, i que, en lloc d'esperar vuit dies a resoldre-les, mentre es fan visites triomfals pels Ajuntaments, al nostre entendre innecessàries, siguin resoltes amb més urgència.

El Sr. CONSELLER de Finances: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Finances.

El Sr. CONSELLER de Finances: Senyors Diputats: Unes paraules, no per a contestar els

precis que acaba de fer el senyor Simó i Bofarull, adreçats a companys de Govern que no es troben presents a la Cambra en aquest moment, sinó per a fer referència a la darrera qüestió que ha tractat la V. S. en la seva pregunta o prec, que més que el criteri personal d'un Conseller, fa referència al criteri de principi del Govern, i és per aquesta raó que puc contestar el senyor Simó i Bofarull i esvair els seus dubtes o rezels.

En principi, senyor Simó i Bofarull i senyors Diputats, crec, com el senyor Simó, que cal reduir en tot el que sigui possible el nombre de càrrecs polítics i burocràtics i, per tant, en principi, salvant les dificultats que puguin haver-hi en traduir-ho en una disposició del Govern...

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Cap...

El Sr. CONSELLER de Finances : ... crec, com el senyor Simó, que es preferible unificar els dos càrrecs que actualment procedeixen, un del Govern central com a delegat, i un altre com a comissaris especials de la Generalitat fins aquest moment.

El senyor Simó volia, especialment, que se li digués si aquesta situació d'avui és provisional, i jo puc tranquil·litzar l'ànim del senyor Simó dient-li que, en efecte, aquesta situació és provisional, i, precisament perquè està nomenada una ponència de Govern de la qual formen part el meu company el senyor Conseller de Governació i el que us parla, puc dir que això és objecte de la nostra preferent atenció i penso que dintre de poc temps es traduirà en una disposició de Govern que no dubto mereixerà la satisfacció del senyor Simó i Bofarull.

Ha parlat també d'una qüestió que, si bé anava adreçada al Conseller de Cultura, en part afecta a aquesta Conselleria. Es tracta del prec que ha fet el senyor Simó respecte de la Universitat Autònoma i l'ha relacionat més o menys amb un Projecte de Llei, que hi ha pendent d'examen de la corresponent Comissió, proposant l'aportació per part de la Generalitat de 250,000 ptes. a la Universitat Autònoma. Com que aquest Projecte de Llei pertany a la Conselleria de Finances, em plau, senyor Simó i Bofarull, per tot allò que faci referència a aquest Projecte de Llei, posar-me a la disposició de la V. S. per a donar-li, no solament a la Cambra, sinó també a la Comissió, i allà on la V. S. desitgi, totes les explicacions, totes les dades que li convinguin. Naturalment, que aquí el senyor Simó s'ha referit a coses que no són pròpiament del Departament de Finances, sinó del de Cultura, però tinc l'absoluta seguretat que el senyor Conseller de Cultura està en igual disposició d'ànim que el que ara us parla per a atendre el prec del senyor Simó. Però, pel que fa referència al Projecte de Llei esmentat per la V. S., em plau des d'aquest moment dir-li que no serà discutit aquest projecte — malgrat la seva urgència — sense que el senyor Simó hagi pogut estudiar tots els antecedents per tal de tenir-ne un perfecte coneixement.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Per agrair al

senyor Conseller de Finances l'arrabilitat que ha tingut en donar-me aquestes explicacions, i espero que la Mesa trametrà als Consellers que correspongui els precés que he formulat.

En efecte, senyor Conseller de Finances, em referia principalment al senyor Conseller de Cultura, tota vegada que els antecedents que demanàvem nosaltres eren referents a Cultura. A nosaltres ens sabia molt de greu votar una quantitat de subvenció per una entitat autònoma, si fot cert, com tenim entès i no acabem de creure, que s'obstaculitza la vida acadèmica dels sectors més necessitats entre els que cursen estudis superiors.

I en quant a les Comissaries d'Ordre Públic, em plau el criteri del Govern, que acaba d'exposar el senyor Conseller de Finances, en el sentit de què això és una cosa provisional. Ja ho havíem llegit a la Premsa, però entenem que fins provisional i tot tampoc no és justificable. Perquè, ¿és per tractar de l'acoplament de personal? Al cap d'avall, el Delegat d'Ordre Públic no ho ha de fer, sinó que és la Comissió de Traspassos o la Conselleria de Governació. Es per l'alta inspecció de serveis? Perfectament, però ho pot fer el senyor Comissari Delegat General de la Generalitat. Per tant, es tracta d'una cosa supèrflua i molt cara, dues raons per les quals esperem que aquesta provisionalitat no serà cosa d'ures setmanes i si tan sols d'uns dies.

El Sr. PRESIDENT : Pel que fa referència als precés del senyor Simó i Bofarull, la Mesa els trametrà als Consellers de Cultura i de Governació.

Discussió del dictamen de la Comissió de Sanitat sobre el Projecte de Llei d'aigües minero-medicinals i d'aigües pures de règim

El Sr. PRESIDENT : Discussió de la totalitat.

El Sr. RIBES : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula la Comissió.

El Sr. RIBES : Senyors Diputats : En nom de la Comissió he demanat la paraula per a posar a la consideració de la Cambra el Dictamen que la Comissió de Sanitat ha fet sobre el Projecte de Llei d'aigües minero-medicinals i d'aigües pures de règim.

Aquesta Llei abasta dos aspectes, importants l'un i l'altre. Abasta, primerament, un aspecte mèdic ; segonament, un aspecte econòmic.

L'aspecte mèdic d'aquesta Llei fou reflexat ja, des d'un punt de vista històric, en l'utilització de les aigües minero-medicinals des dels temps dels egipcis fins als nostres dies. Adquiriren una importància durant l'època grega, que s'accentuà durant l'imperi romà. Posteriorment, durant l'Edat Mitjana, sofí, com la immensa majoria de factors científics, una baixa en la seva actuació, que fou represa a començaments del segle passat.

Des del punt de vista econòmic, té un aspecte importantíssim, com ens ho diuen les estadístiques de països que n'han tingut una cura molt més intensa que el nostre. Per exemple, a França ha adquirit tal preponderància l'ús de les aigües mi-

nero-medicinals que se'n beneficien prop de cinc-cents mil persones. A Alemanya importa uns ingressos que podríem quasi titular de fabulosos, puix que aconsegueixen la xifra de 350 milions de marcs anuals. En canvi, a Espanya, de 127 establiments, solament són utilitzats per a la cura per uns 70 mil banyistes anuals. A Catalunya, de 350 manantials coneguts, solament estan en condicions d'explotació 29 i, entre ells, difícilment aplega cada un o el que aplega un màxim de banyistes, la xifra de mil banyistes anuals.

Entrem a fer un resum, una síntesi, de la Llei que posem a la consideració del Parlament.

Aquesta Llei presenta, primerament, una novetat, que és la seva divisió entre les aigües de règim o de taula i les aigües minero-medicinals pròpiament dites. En cada un d'aquests dos aspectes la Llei ens dicta ja tota la sèrie de tràmits que s'han de fer per arribar a assolir, per banda, de les aigües minero-medicinals, la declaració d'utilitat pública; pel que fa referència a les aigües pures de règim, el permís d'embotellament i expedició.

Aquí s'ha tingut una cura excessiva per garantir totes les condicions exigides actualment en aquesta matèria, pel que fa referència a la salubritat pública. Se sotmeten a exàmens continuats algunes d'elles, anualment o bé més sovint, quan poden ésser sospitoses de contaminació, i quan no, a exàmens cada cinc anys per cada una d'aquestes aigües.

Un altre aspecte d'aquesta Llei és la que fa referència a la propietat. Es concedeixen zones d'expropiació i d'explotació molt més superiors a les que indicava el Reglament espanyol que feien referència a aquest subjecte.

(*Entra l'honorable senyor President de la Generalitat.*)

Un dels altres aspectes de la Llei és el que fa referència al metge hidròleg. El metge hidròleg, tal com nosaltres el definim, constitueix solament un nexa entre la Generalitat i el balneari: és un individu en el qual estan delegades totes les funcions d'inspecció i de garantia que pot i ha d'exigir la persona que s'acull al tractament de les aigües. En canvi, per altre cantó, donem nosaltres una llibertat d'actuació pel que fa referència a l'exercici mèdic prop dels balnearis. Tots els metges poden exercir lliurement la seva professió i actuar directament prop dels seus malalts.

La majoria de la Comissió ha proposat un aspecte, que en podríem dir potser més moral, més cívica que mèdic, que és la redacció en català o en català i en castellà, de les etiquetes que acompanyen les botelles d'aigües minerals o d'aigües de taula.

Hem pogut fer, a més, un estudi comparatiu entre la legislació que nosaltres proposem en aquesta Llei i la legislació estrangera. La legislació estrangera, en general, dona més aviat una protecció exagerada a la propietat, no diré descuidant, però si deixant a segon lloc tot l'aspecte interessant que pugui tenir el malalt que utilitza les aigües minerals. Per això nosaltres hem extret relativament poc d'aquestes legislacions i l'hem basat més en un caire humanístic.

Aquest és, doncs, en conjunt, l'aspecte, el criteri, que nosaltres creiem que ha informat aquesta Llei, la qual, com he dit en començar, posem a la consideració del Parlament.

(*No havent-hi cap senyor Diputat que desitgi in-*

tervenir en la discussió de la totalitat, es passa a la discussió de l'articulat.

Són aprovats els articles 1.^r i 2.ⁿ, successivament, als quals no hi ha presentat cap vot particular ni cap esmena.

Es dona lectura a la següent esmena a l'art. 3.^r:

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de formular la següent esmena a l'art. 3.^r del dictamen sobre el Projecte de Llei d'aigües minero-medicinals i d'aigües pures de règim:

ESMENA

Article 3.^r El primer paràgraf d'aquest article quedarà redactat així:

«Per a l'ús, aplicació terapèutica, envassament i expedició de les aigües qualificades de minero-medicinals, cal la declaració d'utilitat pública.»

La resta de l'article, igual.

Palau del Parlament, 6 de febrer del 1934. — Bru i Jardí, Galés, Rouret i Andreu.»

Com sigui que la Comissió accepta l'esmena, l'article 3.^r és aprovat d'acord amb la redacció següent:

«Article 3.^r Per a l'ús, aplicació terapèutica, envassament i expedició de les aigües qualificades de minero-medicinals, cal la declaració d'utilitat pública.

Per a l'explotació de les aigües pures de règim o de taula, cal l'autorització d'envassament i expedició.»

(*Entra a la Cambra l'honorable senyor Conseller de Governació.*)

Són aprovats, sense discussió, els arts. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 i 15 del dictamen.

Es dona lectura a l'esmena següent, presentada a l'art. 16:

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de formular la següent esmena al dictamen sobre el Projecte de Llei d'aigües minero-medicinals i d'aigües pures de règim:

ESMENA

L'article 16 quedarà redactat així:

«Article 16. Aprovada pel senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social l'autorització...»

La resta de l'article, igual.

Palau del Parlament, 19 de desembre del 1933.

— Rovira i Virgili, Blasi, Irla, Puig i Ferrer.»

El Sr. CUNILLERA: La Comissió accepta aquesta esmena, afegint-la al final de l'article.

El Sr. XIRAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Xirau.

El Sr. XIRAU: Per a pregar a la Comissió que tingui l'amabilitat d'explicar les raons, per quals ha admès aquesta esmena.

El Sr. CUNILLERA: La Majoria de la Comissió ha acceptat aquesta esmena, senzillament per a posar un control superior a tot l'expedienteig que es faci en relació a les aigües i als establiments hidrominerals, i creu més convenient que aquesta autorització no sigui donada per la Junta Superior de Sanitat, sinó precisament que aquesta Junta actui com element tècnic en relació a aquest assumpte, o

sigui que doni el seu dictamen, però que sigui en definitiva el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social el qui doni aquesta autorització.

El Sr. XIRAU: Molt agraït a les explicacions de la Comissió i, realment, nosaltres, també com ella, som partidaris de donar aquesta major autonomia i força al Poder executiu.

(Es aprovat l'art. 16 amb l'esmena, i d'acord amb la redacció que segueix:

Article 16. Aprovada pel senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social l'autorització per a l'envassament i expedició, aquesta tindrà efectes des dels vuit dies de publicada al *Bulletí Oficial de la Generalitat*.

L'autorització caduca als dos anys si no és posada en explotació en les condicions aprovades.

S'aproven, sense discussió, els arts. 17 i 18.

Es llegeix una esmena a l'art. 19, que diu així:

L'article 19 quedarà redactat així:

"Article 19. Quan la deficient qualitat bacteriològica i química d'una aigua de proveïment d'una població pugui posar en perill la salut pública, el propietari d'una deu situada a menys de 10 quilòmetres i a l'ensems autoritzat per a l'envassament..."

La resta de l'article, igual.

Palau del Parlament, 19 de desembre del 1933.
— Rovira i Virgili, Blasi, Irla, Puig i Ferrer.

Acceptada l'esmena per la Comissió, l'article és aprovat d'acord amb la redacció següent:

«Article 19. Quan la deficient qualitat bacteriològica i química d'una aigua de proveïment d'una població pugui posar en perill la salut pública, el propietari d'una deu situada a menys de 10 quilòmetres i a l'ensems autoritzat per a l'envassament i expedició, vindrà obligat a cedir un litre d'aigua per habitant i dia de la població necessitada, sense que el total no passi d'un terç de l'aigua aforada i sense cap compromís de canalitzar-la, sinó de servir-la al peu de la deu i a l'hora oportuna, previ informe del servei sanitari de la Generalitat.»

Són aprovats, sense discussió, els arts. 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 i 28.

Es llegeix una esmena a l'art. 29, que diu:

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de formular la següent esmena a l'art. 29 del dictamen sobre el Projecte de Llei d'aigües minero-medicinals i d'aigües pures de règim.

g

ESMENA

Article 29. Es substituirà la part final d'aquest article: "... si el dictamen tècnic ho aconsella." per "... sens perjudici d'altres procediments més ràpids i executius que recomanin els tècnics."

Palau del Parlament, 6 de febrer del 1934. — Bru i Jardí, Galés, Rouret, Andreu.

La Comissió accepta l'esmena, quedant aprovat l'article en la redacció següent:

«Article 29. Les aigües que espontàniament aflorin dins la zona d'expropiació d'una deu, seran propietat del mateix propietari de la deu declarada d'utilitat pública, qualsevol que sigui llur composició.

Les aigües que espontàniament aflorin dins la

zona de protecció, seran propietat del mateix propietari del terreny.

Si les aigües afloren en virtut de fenòmens sísmics o remocions de terrenys autoritzades en detriment del cabal aforat de l'establiment protegit, el propietari d'aquesta tindrà dret d'opció a la declaració d'utilitat pública per a explotar la deu en el mateix punt d'aflorament, o de canalitzar-la fins a l'establiment de la seva propietat, sens perjudici d'altres procediments més ràpids i executius que recomanin els tècnics.»

A continuació són aprovats sense discussió els articles 30, 31, 32, 33, 34 i 35.

Es dona lectura al vot particular següent, presentat a l'art. 36 del dictamen:

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de formular el següent vot particular a l'art. 36 del dictamen sobre el Projecte de Llei d'aigües minero-medicinals i d'aigües pures de règim.

VOT PARTICULAR

Article 36.

El primer paràgraf de l'art. 36 quedarà redactat així:

«Les etiquetes hauran de contenir: la marca registrada, l'anàlisi de les aigües últimament efectuat, el lloc de procedència i les dades de la declaració d'utilitat pública i de l'autorització d'embotellament.

Palau del Parlament, 14 de desembre del 1933.
— Valls i Taberner, Martínez i Domingo i Tries de Bes.»

El Sr. CUNILLERA: La Comissió no accepta el vot particular.

El Sr. XIRAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Xirau.

El Sr. XIRAU: Per considerar un encert de la Comissió, aquest art. 36, quan diu que les etiquetes hauran d'ésser redactades en català o en català i castellà. Respecte aquesta qüestió, en el sí de la Comissió es parlà — i hem de lamentar profundament una vegada més l'absència de la Cambra d'alguns senyors Diputats, d'una manera especial del senyor Valls i Taberner, que en aquella sustentava un criteri contrari a aquest nostre — de què les etiquetes poguessin ésser escrites en català, i va dir el senyor Valls i Taberner, que s'hi oposava perquè creia ell que hi hauria uns motius d'ordre legal que encara no els havia estudiat, que ho estudiaria i portaria a aquesta Cambra, al Parlament en Ple, l'estudi fet d'aquesta qüestió per a oposar-s'hi.

Suposem que després d'un acurat estudi d'aquest assumpte, el senyor Valls i Taberner, s'haurà convençut plenament — i lamentem haver d'alludir-lo estant absent — s'haurà convençut, dic, que la raó està de part nostra, que les etiquetes han d'ésser redactades en català i en castellà. Precisament en fer un acte d'autonomia com és aquest d'ara, de legislar en un assumpte que fins ara depenia de Madrid, Catalunya ho ha de fer d'una manera directa atenent-se al nostre Estatut, i aquest Estatut preveu, estableix d'una manera

clara, absoluta, el bilingüisme. Per consegüent, no hi ha cap inconvenient, encara que el registre sigui central, que es faci a Madrid, que hi hagi una secció particular per a cada una de les regions autonòmiques, avui per a Catalunya, demà per als altres països autònoms d'Espanya, en els quals registres consti en les dues llengües el que fa referència a les aigües minerals.

En conseqüència, nosaltres hem de considerar un encert aquest acord de la majoria, de la gran majoria, de l'absoluta majoria de la Comissió, exceptuant els companys de Lliga Catalana, i lamentar una vegada més l'oposició del senyor Valls i Taberner, que nosaltres creiem poc adient amb els principis tradicionalment catalanistes.

El Sr. FRONJOSA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Fronjosà.

El Sr. FRONJOSA : Hem d'expressar el nostre pensament, també contrari al criteri que es manifesta en aquest vot particular, signat pels senyors Valls i Taberner, Martínez i Domingo i Tries de Bes.

Evidentment, és d'estranyar que siguin precisament els conservadors de les essències més pures del catalanisme, els que arriben a signar aquest vot particular, perquè això, encara que no es digui, és una ofensa que es fa a l'idioma català, i nosaltres, que moltes vegades hem estat titllats des dels bancs de la Lliga de gent tèbia en matèria de catalanitat, ens plau aquesta vegada poder donar una demostració ben ostensible que quan es tracta de coses reals no som pas dels que afliuixem en aquest terreny. Tant és així, que no veiem els motius que puguin haver induït la Comissió a redactar àdhuc l'article de la manera en la qual ve redactat, perquè diu l'art. 36 que les etiquetes hauran d'estar redactades en català, o en català i castellà. Jo crec sincerament que el que interessa en el que fa referència a les aigües minerals i a tota mena de medicaments, és que el medicament sigui bo, i si nosaltres aconseguíssim acreditar les nostres aigües i que fossin reconegudes per totes les autoritats mèdiques com a aigües que tenen propietats curatives, podríem prescindir perfectament de què les etiquetes anessin en castellà, perquè respecte d'aquestes coses jo recordo que quan a la resta d'Espanya es boicotejaven els productes catalans, un dels que es van boicotejar fou precisament un producte farmacèutic; però aquest tenia un prestigi de tal naturalesa, que el seu fabricant va poder resistir-se a les suggerències que li venien de fora, de què posés a les caixes les etiquetes amb una inscripció com si aquell producte fos fabricat fora de Barcelona. El fabricant tingué prou fortalesa per a resistir-se a aquesta suggestió, i els va dir que si volien les etiquetes que deien que el producte era fabricat a Barcelona que el prenguessin, i si no que el deixessin. I els seus clients hagueren de passar, com es diu en el llenguatge de la maneria, «pel tub», i hagueren d'acceptar el producte tal com anava, amb l'etiqueta indicant que estava fabricat a Barcelona.

Per tant, jo crec que nosaltres podríem perfectament esborrar això que diu que les etiquetes poden ésser en català i en castellà, perquè jo us dic que si l'aigua és bona, puix que en la fama d'aquestes aigües intervenen molts factors; l'informe de l'Acadèmia de Medicina, les manies dels malalts, la propaganda

que es fa de l'aigua i una altra pila de circumstàncies, jo crec que si tot això se sap traduir en prestigi entorn de les bones qualitats de l'aigua, nosaltres donarem una vegada més la sensació que quan una cosa és bona i s'estableix la seva necessitat, aleshores no us càpiga cap dubte que la gent l'accepta tal com és, i deixa al marge tota aquesta pila de coses que, al cap i a la fi, no són més que demostracions ben evidents que som un país que mai serem capaços de valer-nos pels nostres propis mitjans i per les nostres pròpies forces.

El Sr. SOLER I BRU : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Soler i Bru.

El Sr. SOLER I BRU : Malgrat de les explicacions del company Xirau, jo volia demanar primer a la Comissió que aclarís perquè no accepta l'esmena.

Jo lamento també que no estigui present la Minoria de Lliga Catalana, perquè ells haguessin explicat l'abast que té aquest vot particular.

El Sr. PRESIDENT : Perdoni el senyor Soler i Bru. No havent-se fet ningú el vot particular seu, en realitat, no es pot discutir, però...

El Sr. SOLER I BRU : Perdoni el senyor President, però hi ha un esperit nacionalista dintre d'aquest vot particular que a mi em plau molt recollir perquè no quedi en l'aire i per si de cas a la Comissió li hagués passat desapercebut.

Jo penso que els signants d'aquest vot particular, que parlen sempre de catalanisme i de racionalisme, volien dir que no se n'ha de parlar, perquè forçosament les etiquetes han d'ésser sempre en català. Aquest és el criteri que jo trec del vot particular, i com que sempre han d'ésser en català, no ha d'haver-hi una redundància dient que s'han de fer en català. De manera que amb aquest criteri, faig meu aquest vot particular. Potser sí que en té un altre, i és la por que les aigües minerals a fora de Catalunya no es venguessin perquè portessin una etiqueta en català, i aleshores tal vegada sí que haurien estat bé ells en defensar els interessos dels senyors Esteves per damunt d'aquest interès nacionalista, que a mi m'agrada recollir, i jo demano que sigui fet sempre, exclusivament, en català. No és el Conseller, que vull al·ludir ara, està ben entès, i que, en cas que minvi la venda d'aquests productes fora de Catalunya, un dia o altre s'ha de començar, que s'hi vagin acostumant i que ho prenguin. Res més.

El Sr. ROMEVA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA : Pot ésser, pròpiament, que estem dintre d'una inversió en l'ordre d'aquestes manifestacions que s'han produït aquí, perquè tal vegada hauria estat el més natural que la Comissió hagués manifestat la seva opinió respecte el vot particular, i després, a l'hora de votar-lo, cada un de nosaltres hauríem donat les nostres raons per a explicar el nostre vot. Però com que ja s'han començat a fer manifestacions per sectors diversos d'aquesta Cambra, si ara jo no parlés semblaria que em volia inhibir d'una qüestió que per a mi té molta importància.

El Sr. DALMAU : Demano per parlar.

El Sr. ROMEVA : Aquesta qüestió per a mi té molta importància, perquè en realitat és el plantejament dintre de la legalitat catalana, dintre de la legalitat que estem elaborant, d'un problema

que està passant anys i anys, des de què Catalunya ha sentit un moviment de consciència nacional, damunt de tots aquells moviments de caràcter polític que han nascut recobrament de la consciència nacional.

En realitat, estem rebutjant un vot particular que porta una intenció. Jo la comprenc aquesta intenció; i precisament perquè la comprenc, he entès que no em podia inhibir de prendre part en aquest, no en direm debat, sinó en aquest conjunt de manifestacions.

Aquest vot particular porta la intenció de defensar un aspecte de la nostra economia, i de defensar-la contra totes aquelles repressàlies que poguessin venir de fora de Catalunya en forma de boicot contra els productes catalans pel sol fet de voler ésser llançats al mercat en una forma que no desdigni de la dignitat del seu origen. I com que aquest problema és fons i és sentit, com que això és una cosa que pesa com una consideració decisiva damunt d'un sector de la nostra terra i moltes vegades entrebanca els nostres moviments, creiem que és bo que en el moment en què nosaltres podem fer alguna cosa que marqui un criteri, que assenyalí un camí en aquest sentit, nosaltres no reculem; que nosaltres no donem la sensació de què Catalunya, posada a defensar la seva economia, no la sap defensar amb dignitat, perquè Catalunya ha de defensar la seva economia, i moltes coses seves; i en el món hi ha moltíssimes maneres de defensar les coses pròpies, però hi ha moltíssimes maneres de defensar les coses pròpies que quan les veiem exercitades per un individu no les trobem acceptables, no les trobem compatibles amb la dignitat; doncs, pels pobles ha de passar el mateix. I Catalunya té una economia a defensar i té uns interessos a defensar; i aquests interessos els ha de defensar, els hem de defensar, per tots els procediments que estiguin a la nostra mà mentre siguin procediments dignes, mentre no representin una aplicació de la nostra economia nacional. I tenim nosaltres la seguretat que aquest problema que constitueix una mena d'ombra, de «papu» que s'està passant des de fa anys, que està passant sobre els moviments polítics de la nostra terra, o moviments nacionals de la nostra terra, moviments de conjunt de les nostres aspiracions i llibertat, un dia o altre l'hauréu d'enfocar i d'afrontar; i el dia que ho afrontem, segurament veurem que no passa res. I aquest és un dels casos en què ho podem afrontar.

Per això, jo que no conec si hi ha algun entrebanc que pugui venir d'aquesta superposició de legislació, a què estem subjectes, per mor de l'Estatut, que és una cosa minça i estem supeditats a les disposicions de l'Estat espanyol, jo no sé si hi ha algun entrebanc que fa necessari que les etiquetes, més a més d'anar redactades en català, haguem de passar per aquesta tristesa de què hagin d'anar redactades en català i castellà, que això és una cosa que quan es fa amb absoluta llibertat por obeir a un criteri comercial o al que es vulgui, però que quan és fet per efecte simplement d'una conquesta de la simpatia a canvi d'una abdicació dels propis drets i de la pròpia dignitat, dona aquest producte que ha estat la marca del nostre provincialisme, que avui dia ja gairebé

no es recorda, encara que subsisteixin en molts llocs, que se'n diu el «municipal». Jo no sé si la part «municipal» d'aquest article és imposada per una exigència que el Govern i el Parlament hagin de trobar inel·ludible. Però si no existissin aquestes impositcions, jo posaria que les etiquetes han d'ésser en català, o bé, en català i una altra llengua, la llengua que es vulgui, però no posaria en català o bé en català i castellà. Això la Comissió decidirà.

Jo compleixo amb el meu deure exposant aquesta opinió meua, que pressuposa el meu vot a favor de l'article tal com està redactat per la Comissió o tal com quedi redactat si en aquestes manifestacions meves es pot trobar quelcom que es pugui recollir.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Dalmau té la paraula.

El Sr. DALMAU: Senyors Diputats: És més sensible dintre de la gairebé unanimitat dels representants de les distintes Minories en el Parlament, i d'alguns individus de la Majoria, l'absència dels senyors Diputats de Lliga Catalana, que mantenen segons sembla el vot particular.

Molts arguments dels que jo hauria pogut dir en nom de la Comissió per mantenir la redacció que hem establert, han estat ja donats pels que m'han precedit en l'ús de la paraula. De totes maneres, jo vull precisar quelcom aquest tema, tal vegada per haver viscut les suggerències que s'han fet dintre dels treballs de redacció del Projecte de la Comissió de Sanitat i Assistència Social.

La diferència de la redacció que proposem nosaltres amb la redacció que proposa el vot particular, és exclusivament limitada a l'ús de la llengua amb què han d'ésser escrites les etiquetes d'envasament de les aigües minero-medicinals. Tot el restant, està igualment bé, i aquí es dona la paradoxa de què precisament nosaltres, els que fem glòria d'ésser demòcrates i liberals, posem una certa restricció, i els senyors representants en la Comissió de la Minoria de Lliga Catalana, naturalment, amb un to conservador mai comparable al to essencialment liberal que nosaltres tenim en totes les qüestions polítiques i en totes les qüestions que afectin a Catalunya, defensen un to d'una major amplitud, un to que representa una concessió més gran a la llibertat que la propietat de les aigües medicinals, perquè fessin l'ús que creguin pertinent de cada un dels idiomes que regeixen d'una manera oficial a Catalunya.

En el restant, totjust hi han discrepàncies. Aquesta Llei, que gairebé sols té un caràcter dispositiu, i l'articulat el van regulant les diferents matèries, no donava per més, no tenia més discussió que aquesta petita, que fou gairebé la que va ocupar més temps dels treballs de la Comissió.

Nosaltres hem acceptat aquest criteri de fixar categòricament, i amb això modifiquem el Projecte del Conseller de Sanitat, que no ho determina, la redacció de l'ús del català, o del català i castellà conjuntament, que hauria deixat enlaire sense precisió la redacció d'aquest article, a desgrat de la intenció de pensar i voler que la propietat de les aigües minero-medicinals es sentís de la suficient catalanitat per emprar en la seva propaganda i etiquetes l'idioma català. Com que el capital és sempre poruc, aquesta llibertat hauria estat precisament el deixar-los la porta oberta i hauria estat motiu sufi-

cient perquè no s'hagués emprat mai el nostre idioma nacional; i per això nosaltres vàrem posar aquestes restriccions, el que havia d'ésser en català o bé en català i castellà, perquè nosaltres creiem que una riquesa que precisament surt de l'entranya de Catalunya, surt del subsol de la nostra pàtria, havia de vincular-se amb l'obligació absoluta de què anés envassada i li servís de noble guiatge l'idioma català. Semblaria una blasfèmia nacional el que permetéssim que les aigües minero-medicinals, que les aigües medicamentoses, que surten del cor de la nostra pàtria, servissin de vehicle a un idioma que per a nosaltres serà sempre foraster. Per això nosaltres vam creure que s'havia de posar aquesta condició, que les etiquetes havien d'ésser redactades en català o almenys en català i castellà. Creiem que tenim aquest dret, també, perquè aquesta propietat de les aigües minero-medicinals podríem dir-ne que és una propietat condicionada, ja que es tracta d'una propietat que perquè s'estableixi en deguda forma necessita d'una Llei que li doni garanties i protecció; i si som nosaltres els que hem de donar aquesta protecció i aquestes garanties, és natural que el que podríem dir-ne co-propietari acati també les nostres condicions, i si les condicions han d'emanar del Govern de la Generalitat i han d'emanar del Parlament de Catalunya, fatalment aquesta condició de regular la propietat ens obliga, en virtut del nostre nacionalisme, a assenyalar a les empreses l'ús dels idiomes amb els quals hauran de fer la seva propaganda i l'etiquetatge dels seus envassos.

Es Llei que a Espanya i a Catalunya la propietat ha de complir un deure social. Evidentment, com que el concepte de la propietat ha evolucionat considerablement i que la funció és inherent a tota mena de propietat; però jo crec més, crec que en països com el nostre, en pobles com el nostre, en pàtries com la nostra, encara oprimides, la propietat té una doble funció: la social i la patriòtica. I aquesta funció patriòtica que ha de complir la propietat no podem rebutjar-la en cap de les ocasions, àdhuc en aquelles que aparentment semblin minces, com per exemple aquesta de les etiquetes, perquè nosaltres, els governants o dirigents de la política en virtut dels mandats liberals i nacionalistes que ens han portat aquí, hem de fer que la condició de la propietat sigui la de complir aquests deures socials i patriòtics.

La primera cosa que hem de sentir nosaltres és que a l'Estatut sigui minoritzada la qüestió referent a la llengua catalana. Crec que la qüestió capital de Catalunya és la de l'idioma, i crec que quan el poble català estigui ben catalanitzat i sigui ben conscient dels drets que com a poble li corresponen, el primer obstacle que trobarà, el que farà trencar aquest vestit massa just de l'Estatut actual, el que més desitjarà el poble de Catalunya, serà l'ampliació de l'Estatut en allò que fa referència a la seva llengua, i no és aventurat profetitzar que les lluites de l'esdevenidor, les que es produeixin quan Catalunya estigui ben catalanitzada i tingui plena consciència dels seus drets, serà la guerra de les llengües entre l'espanyola i la catalana, que recordarà una cosa de gran semblança a allò esdevingut en la guerra de les llengües que es va veure a Bèlgica entre la flamenca i la francesa, i que fins que foren reconeguts íntegrament els drets de les dues llengües no va acabar la lluita, evitant l'hegemonia d'una llengua per damunt de l'altra.

Igualment a Catalunya, anys a venir, tal volta allò que primerament trobarem estret de l'Estatut serà el problema de l'idioma, i segurament sorgiran lluites polítiques i lluites dintre de Catalunya amb la resta d'Espanya per tal de donar una més àmplia llibertat al moviment que requereixi l'evolució d'una llengua com la nostra, que és el vehicle d'un poble que se sent fort, que se sent gran i viril.

Per això nosaltres, que hem sentit llargues temporades adversió al domini de la llengua espanyola, fins el punt de creure que el nostre deure era deslligar-nos per complet del que ens retenia amb una dinastia borbònica i amb un Govern centralitzador, creiem que hi ha qui no vol acatar l'Estatut de Catalunya perquè troba restringides les seves disposicions, i això és una flama que vibra davant l'altar de la pàtria i una aspiració que nosaltres no hem de denegar, perquè és la inquietud de la nostra joventut, és l'estímul del dia de demà, i aquesta joventut que segurament el dia de demà es trobarà davant d'unes normes petites per al desenvolupament de la nostra vida nacional, trencarà els motllos i propugnarà per una més àmplia llibertat de la llengua catalana dintre dels àmbits de la nostra pàtria. Si per una de les coses ens haguéssim d'armar, els catalans, seria precisament davant la poruguesa que alguns encara senten per l'ús de la llengua catalana, i és una poruguesa que no respon a la Llei, sinó a un sentit conservador que s'hauria de rebutjar.

Actualment, essent ja el català una llengua oficial reconeguda, tots els catalans que no utilitzen la llengua catalana en les manifestacions vitals de la seva existència, tant en la familiar com en la comercial, crec jo que cometen un greu pecat contra la llengua catalana. Hauria de desaparèixer aquest sentit de poruguesa que es nota en la literatura catalana, que no es compra el que s'hauria de comprar, que es nota en el teatre català, que ha d'ésser una vergonya per a tots que actualment a Catalunya no funcioni una sola companyia dramàtica que tingui per vehicle la nostra llengua. I contra aquesta poruguesa s'ha de reaccionar en tot moment, en tot sentit i en totes ocasions. Adhuc quan aquí discutim l'idioma en què s'ha de redactar un etiquetatge és necessari també que el Parlament faci sentir la seva veu en el sentit que tot allò que sigui afavorir l'ús de l'idioma català es complir un deure i una obligació.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. DALMAU: Aquí podríem discutir — i sentim una vegada més l'absència dels representants de Lliga Catalana —, podríem discutir la part legal del que nosaltres posem en el dictamen. Però jo crec que hi ha un article en l'Estatut interior de Catalunya que ens faculta sobrerament per a legislar nosaltres en llengua catalana d'una manera exclusiva; és el tercer, que diu: «La llengua pròpia de Catalunya és la catalana».

Per tant, nosaltres, els que legislem en el Parlament i no sortim de les fronteres de la nostra pàtria, tenim perfecte dret a legislar en català i per als catalans. I, altrament, hi ha un precepte que exclou el castellà, precepte consignat en el Decret de l'Ex-conseller de Justícia i Dret, senyor Pere Coromines, quan en establir la diferenciació de l'ús de les llengües en els Tribunals, Jutjats i Audiències, diu d'una manera ben categòrica que hauran de redactar-se forçosament en català totes les comunicacions, certificacions,

apuntaments i contractes que els susdits Jutjats, Tribunals i Audiències adreïn al Tribunal de Cassació de Catalunya, de manera que, d'una faisó ben clara i categòrica, és exclòs el castellà del Tribunal de Cassació de Catalunya. En aquest sentit, tenim, doncs, uns antecedents ben clars i aquests antecedents, que representen un dret nou, cal remarcar-lo per tal que en totes les ocasions que es presentin assenyallem nosaltres en les normes legislatives del Parlament les nostres orientacions que facin cada dia més extensiu l'ús de la llengua catalana dintre de Catalunya.

Si aquí, com algú ha apuntat, aquesta disposició nostra afectés a grans interessos materials, afectés a grans empreses, nosaltres podríem dubtar una mica, tenint en compte el que deia el senyor Romeva, referent a l'economia catalana; però nosaltres creiem — i ja ho hem dit — que això no ha d'ésser motiu perquè nosaltres no impossem el nostre criteri nacionalista. Nosaltres creiem, que si la propietat ha de fer un sacrifici, ha de fer un esforç, com a base d'un augment de la catalanitat, té l'obligació, té el deure, de fer aquest esforç i aquest sacrifici.

I és per això que, en aquest sentit, malgrat que pogués afectar a alguna empresa industrial — que tot just les afectarà, perquè les empreses d'aigües minero-medicinals a Catalunya, gairebé en la seva totalitat, radiquen dintre mateix de Catalunya i el tant per cent que s'exporta de Catalunya enfora és un tant per cent insuficient, petit, que no ha d'arruinar o que no s'ha de fer conèixer per la disminució en la venda d'aigües minero-medicinals —, nosaltres, en concret, mantenim categòricament la redacció en què es presenta el dictamen. No podem admetre la llibertat d'idioma que proposaven els de la Lliga Regionalista; però tampoc nosaltres no considerem prudent, com el senyor Romeva, la imposició absoluta de la llengua catalana; de manera que, tal com està redactat, *preferentment* en català i *voluntàriament*, si algun propietari no ho pot acceptar, en català i en castellà, creiem que ha d'ésser la redacció definitiva que s'ha de donar a aquesta nostra Llei.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Torres.

El Sr. TORRES: La qüestió debatuda al voltant de l'esmena a aquest article, no és més que la reproducció de la mateixa discussió recollida en les deliberacions en el si de la Comissió de Sanitat. Per resumir i treure un resultat de les manifestacions pels diversos senyors Diputats que s'han ocupat d'aquesta qüestió en la sessió d'avui, escoltades aquestes manifestacions, la Comissió m'autoritza per a dir que, en el moment actual, entén que la redacció que s'ha de donar a l'article de referència és la següent: «Article 36. Les etiquetes hauran de contenir necessàriament en català i a més, potestativament, en qualsevol altra llengua... etc., etc.» Aquest és, senyors Diputats, el text oficial que, per la meua veu, proposa la Comissió. La Comissió ha examinat les diferents redaccions possibles d'aquest article, redaccions que naturalment tradueixen diferents criteris polítics en relació amb el problema de la llengua. A nosaltres ens ha semblat inacceptable l'esmena presentada pels companys nostres de Lliga Catalana, per les raons que s'han exposat i que jo no

he de reproduir per això mateix i, després, perquè em coacciona la seva manca de presència en aquests escons, perquè això els situa en una posició d'indefensió. Nosaltres entenem que hi cabien diverses solucions: Una era: «des etiquetes... etc., seran redactades en català». Simplement, en català. Això no era possible, perquè qui coneixi el text de la Constitució sap que dintre de Catalunya hi ha un pla d'igualtat i de dret per a la llengua catalana i per a la llengua castellana. Per tant, posar en l'articulat de la Llei alguna prescripció en virtut de la qual s'impossibilités que hi hagués a la vegada les etiquetes en castellà, seria una disposició presa per la Comissió, al meu entendre, anticonstitucional, illegal. Per això la Comissió havia previst el cas d'haver-ho de posar forçosament en català i potestativament en català i en castellà. Com a resultat de la discussió i especialment com una suggerència molt atinada del company senyor Romeva, és a dir, que així com la Comissió proposava en el text oficial anterior a les meves manifestacions «en català, o en català i en castellà», realment, la seva manifestació de «en català, o en català i una altra llengua qualsevol», és més àmplia, és més catalana, és, em sembla, traductora del pensament íntim de tots nosaltres. Per aquesta circumstància, doncs, que no és vexant per ningú però que posa el català al nivell degut en prestigi, aquesta redacció que nosaltres proposem ens sembla la més autoritzada.

Ara bé: Què passarà a darrera hora? Passarà que en virtut d'aquesta redacció proposada d'una manera automàtica, veurem com cada industrial dedicat al ram d'aigües minerals, en fer ús de la facultat que la redacció d'aquest article li dóna, ell mateix, d'una manera natural, traduirà el seu grau de sentit racial. Hi haurà industrial que voldrà posar «aigües d'a, b, o c» purament en català: estarà dintre de la Llei. Hi haurà un català que ho voldrà fer en català i en francès: estarà dintre de la Llei. Ho voldrà fer en català i en castellà: també hi estarà. Ho voldrà fer en castellà i en francès: no estarà dintre de la Llei.

Per totes aquestes consideracions, i em crec que no he de molestar més la Cambra, em sembla que aquesta fórmula proposada, que suposo que els senyors Secretaris han recollit bé, és la que la Comissió en aquests moments proposa a la Cambra.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Perdoni el senyor Romeva; que abans havia demanat la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Senyors Diputats: crec que al voltant d'un punt arreconat d'aquesta Llei d'Aigües minerals, s'ha posat a debat una qüestió importantíssima de la nostra autonomia. S'han escoltat veus unànimes de totes els sectors nacionalistes, d'altres com el meu amic Fronjosa i company entranyable de Minoria, que sense ésser nacionalista també n'ha fet un moment. Crec que és un assumpte que no és qüestió de disciplina de partit, no és qüestió doctrinària per a ningú, sinó que és una qüestió perfectament opinable i tots estem opinant sobre ella amb absoluta llibertat.

Així s'han oït veus no absolutament discrepants, sinó més o menys semblants d'un mateix sector de la Cambra, i jo em permetria demanar a la Comissió que no donem per tancada aquesta qüestió, que reconeixem entre tots la seva màxima importància i que no aprofitem un fet que és d'un caràcter exclusivament econòmic per a fer-hi al voltant d'ell una mica de poesia nacionalista. Crec que no és qüestió de poesia nacionalista; es tracta d'una política d'exportació possible, exportació que no té res a veure amb el nacionalisme, però que tots plegats l'hem de considerar serenament.

Jo no voldria exposar amb tota claretat en aquest moment quina és la meua opinió ni respecte a aquest article ni respecte les esmenes presentades. L'esmena del senyor Romeva, la posició primera del projecte del Conseller, la posició del projecte del dictamen de la Comissió i les altres esmenes que aquí s'han presentat. Jo em limito a demanar que aquest article 36 passi novament a la Comissió per a ésser novament discutides dintre de la Comissió totes les consideracions que es puguin fer allí al voltant d'aquest article.

Crec que el fet d'imposar un idioma determinat, sigui el que sigui, és un fet de nacionalisme violent que contradiu en absolut la llibertat de comerç que avui impera en tots els sectors. Jo seria partidari, d'una manera absoluta, de la socialització total de les aigües minero-medicinals. Les aigües minero-medicinals, pertanyen per dret natural a la collectivitat, són del país. Si volem anar a l'expropiació immediata, crec que aleshores la Generalitat, com a propietària exclusiva i per dret propi d'aquestes aigües, podria posar l'etiqueta en català, amb tot el seu honor i amb plena propietat, amb plena sobirania. Però des del moment que transigim amb un règim de llibertat de contractació, amb un règim de llibertat de comerç, ens hi hem de pensar molt abans d'imposar unes condicions, sense imposarne unes altres de correlatives i el fet d'imposar un idioma que pot fer difícil, pot, àdhuc, en alguns casos particulars, fer impossible la sortida d'aquestes mercaderies fora de Catalunya, ens hi hem de pensar, si la Generalitat no té manera de donar suport a aquest comerç que actua dintre d'una economia liberal, que actua, per tant, amb perfecta anarquia, i en virtut de les seves lliures decisions.

Es per això que jo crec que aquesta qüestió és fonamental; quan encara ningú ha tingut valor d'imposar dintre Catalunya que els rètols dels establiments que radicuen dintre Catalunya, que no han de sortir per res, que siguin escrits exclusivament en català, cosa que seria molt més factible, molt més pròpia i molt menys perjudicial pels interessos econòmics, és d'una alta importància que els rètols de mercaderies que han de sortir de Catalunya, necessàriament han de sortir de Catalunya, els hi imposem que siguin escrits en català. Darrera de les aigües medicinals haurien de venir en bona lògica tots els articles que es fabriquen a Catalunya; no sé si avui la nostra economia és prou forta per a tenir la valentia de desafiar aquest possible perill; no em pronuncio definitivament en un sentit ni en

un altre; només demano que l'article torni a la Comissió, perquè donada la seva importància podem discutir-lo allí amb més calma.

El Sr. SOLER I BRU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Soler i Bru.

El Sr. SOLER I BRU: Per a congratular-me que la intervenció meua hagi tingut per conseqüència els aclariments de la Comissió tan bellament expressats pels companys Dalmau i Torres. Però el senyor Torres ha donat amb la idea fonamental meua, o sigui, llibertat de la llengua que es vulgui en l'etiqueta, però obligatorietat del català, perquè puguin anar fora de Catalunya i a l'estranger. Concretament: que es pugui fer en l'idioma que es vulgui, però obligatòriament en català.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Només vull parlar per agrair a la Comissió que hagi acollit aquesta fórmula que jo suggeria. No he de dir res més, perquè les altres manifestacions que aquí s'han fet ja les recollirà la Comissió.

El Sr. TORRES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Torres.

El Sr. TORRES: La Comissió entén, senyors Diputats, que l'assumpte està sobradament discutit i lamentant-ho molt no pot accedir al desig del company senyor Ruiz i Ponseti, de què la redacció d'aquest article torni a deliberació de la mateixa. Entén que en la sessió d'avui hauria de quedar definitivament aprovat, per a tirar endavant amb tot l'articulat de la Llei, i entén que les suggestions que ha fet el senyor Ruiz i Ponseti per a justificar que aquesta redacció torni novament a la Comissió, són de tal naturalesa que al nostre entendre agafen un problema de la petita importància relativa que té, un problema purament de forma exterior, com són els signes exteriors de les ampolles d'aigües minerals, i el converteix en un problema, no ja exterior, no ja accessori, sinó un problema de l'extraordinària importància que planteja el senyor Ruiz i Ponseti. Voler subordinar la resolució del que ara es discuteix amb el problema de si la Generalitat ha d'anar o no a la socialització de les aigües minerals de Catalunya, és tot un senyor problema que la Comissió entén que és pràctic no abordar en aquest moment, perquè al llarg de l'articulat de la mateixa Llei hi haurà marge per part del senyor Ruiz i Ponseti i per part dels altres senyors Diputats de presentar suggerències en el sentit que ho ha fet, ultra que àdhuc a la meua modesta manera d'entendre, fins en el cas que la Cambra acceptés el propòsit del senyor Ruiz i Ponseti de socialitzar les aigües minerals de Catalunya, projecte que quan vingui l'oportunitat es discutirà si aquesta orientació és no solament sana i convenient, sinó legal, i fins en el suport que la Cambra acceptés la socialització de les aigües minerals de Catalunya, donats els termes en què va la Constitució de l'Estat, donats els termes de l'Estatut de Catalunya aprovat per les Corts Constituents, i donats els drets i les prerrogatives de l'idioma castellà dintre Catalunya, fins en el cas de la socialització de les aigües minerals per part de la

Generalitat, dubto molt que el propòsit exclusivista de posar el rètol exclusivament en català o en català i en qualsevol altre idioma no hispànic, fos possible o fos constitucionalment acceptable. De manera que tot això ens plantejaria una sèrie de problemes de tal talla que sembla que no cal insistir-hi per veure-ho d'una manera clara. Per totes aquestes consideracions, enten la Comissió que aquest assumpte hauria de quedar resolt en la sessió d'avui donant la redacció definitiva que abans he indicat i que repetiré a reserva de què el problema de la socialització o no socialització de les aigües minerals, sigui un problema a discutir ampliament al llarg de l'articulat en dies successius, i perquè quedi ben clar repetiré que l'art. 36 ve definitivament redactat en aquesta forma: «Les etiquetes hauran de contenir necessàriament en català i potestativament en qualsevulla altra llengua... etc., etc.» La resta, igual. Aquesta és l'última paraula de la Comissió.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Senyors Diputats: De les paraules del Diputat senyor Torres sembla deduir-se que jo hagi fet qüestió fonamental en aquest moment de la possibilitat de socialització de les aigües minerals de Catalunya. És evident que per nosaltres és aquest el punt fonamental que podria incloure's perquè ens agradés una Llei d'aquesta naturalesa, però jo no posava a debat en aquest moment, perquè sé que estaria fora de lloc, estaria fora de l'oportunitat d'aquest article aquesta qüestió fonamental. En aquest moment tractava de la possibilitat d'imposar un idioma i és contra aquesta imposició que jo feia l'argument de què si acceptem, si tolerem un règim d'economia liberal, n'hem d'acceptar totes les seves conseqüències i hem d'acceptar, adhoc, la conseqüència que hi hagi qualsevol empresa a Catalunya que vulgui fer les etiquetes en xinès; si ho vol, o creu que és més addient pel seu negoci, que ho faci com vulgui. És aquest el punt de vista que jo sustentava. Si acceptem els principis de l'economia liberal, hem d'ésser liberals en tot; si hem d'anar a imposar criteris determinats, demano que s'imposi el nostre, i és el de la socialització total. Llavors si que farem les etiquetes com convingui a la Generalitat, perquè aleshores la Generalitat actuarà com a únic empresari. És aquesta la forma lògica que jo crec d'explotació de les aigües minero-medicinals. Insisteixo: si hi ha d'haver llibertat econòmica, hi ha d'haver llibertat de presentació, i un punt essencialíssim de la presentació, és l'idioma en què es redactin les etiquetes.

Jo no havia volgut entrar en la qüestió de fons, perquè conservava la il·lusió de què l'article hauria passat novament a la Comissió; però com que aquesta il·lusió ja l'he perduda, no voldria deixar d'esmentar un argument que en aquest cas és essencial. Les etiquetes de les aigües minerals és difícil que els empresaris de Catalunya es conformin en redactar-les exclusivament en català, en vistes a l'exportació a fora de Catalunya. Aleshores se'ls hi planteja el problema de redactar-les paral·lelament en dos idiomes. Jo no sé si els companys de la Comissió s'han fixat en la part pràctica, en els problemes pràctics de caràcter, d'extensió superficial i de caràcter estètic que planteja aquesta qüestió, no sé si s'han fixat

en l'aspecte pràctic que presenten les etiquetes de les aigües minerals, unes etiquetes atapeïdes de text, tant més atapeïdes de text quan la mateixa Llei imposa una pila de coses que han d'expressar-se necessàriament en les etiquetes i que les converteixen gairebé en una novella per *entregas*. Aleshores, amb aquestes etiquetes extensíssimes, si les volem redactar paral·lelament en dos idiomes, es planteja la qüestió estètica d'haver d'usar una lletra microscòpica, cosa que és absolutament anti-comercial i que fa una presentació tan desagradable que les aigües catalanes seran bandejades de tots els mercats del món, per bones que siguin, perquè d'aigües minerals n'hi han de bones a totes les latituds, i es tracta més d'un problema de bona presentació que no de bona qualitat.

Per consegüent, jo aquest argument de caràcter pràctic que no l'havia esmentat abans amb l'esperança de què tornés l'article a la Comissió, l'esmento ara perquè té una importància fonamental per a la presentació d'aquest article i és per això que jo vull demanar novament a la Comissió el que abans li havia demanat i que ja m'ha estat negat, però vull insistir en què crec que és una equivocació, àdhuc correm el perill de què un article d'una llei dictada pel Parlament Català deixi de complir-se per impossibilitat material de complir-se, perquè el text aquest en doble idioma no hi càpiga materialment en el decímetre quadrat que tenen les etiquetes de les botelles de mig litre.

(Es llegeix la següent esmena, presentada, també, a l'art. 36:)

«Els Diputats que sotasignen, tenen l'honor de formular la següent esmena a l'art. 36 del dictamen sobre el projecte de Llei d'aigües minero-medicinals i d'aigües pures de règim:

ESMENA

Article 36. S'afegirà al final del primer apartat d'aquest article: «... i a més podran portar el nom de la deu».

La resta de l'article, igual.

Palau del Parlament, 6 de febrer del 1934. — Bru i Jardí, Galés, Rouret, Andrau.»

La Comissió accepta l'esmena. L'article és aprovat d'acord amb la redacció següent:

Article 36. Les etiquetes hauran de contenir necessàriament en català i, demés, potestativament en qualsevol altre llengua. La marca registrada, l'anàlisi de les aigües últimament efectuat, el lloc de procedència, les dades de la declaració d'utilitat pública i de l'autorització d'embotellament i a més, podran portar el nom del manantial. Al coll de les ampolles, i en lloc visible, deurà constar-hi el caràcter químic de les aigües segons qualificació oficial i el text de les indicacions terapèutiques de les aigües, que haurà d'ésser revisat per la Direcció i amb el seu vist i plau.»

A continuació són aprovats sense discussió els articles 37, 38, 39, 40 i 41 del dictamen.

Es dona lectura a l'esmena següent, presentada a l'article 42:

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de formular la següent esmena a l'art. 42 del dictamen sobre el Projecte de Llei d'aigües minero-medicinals i d'aigües pures de règim:

ESMENA

Article 42. Al primer apartat d'aquest article, on diu: "...trenta dies abans de la data d'obertura...", dirà: "...quinze dies abans de la data d'obertura..."

La resta de l'article, igual.

Palau del Parlament, 6 de febrer del 1934. — Bru i Jardí, Galés, Rouret i Andreu.»

Acceptada l'esmena per la Comissió, l'article s'aprova d'acord amb la redacció següent:

«Article 42. Els establiments de temporada oficial seran inspeccionats quinze dies abans de l'obertura, perquè aquesta pugui ésser autoritzada. Les inspeccions seran efectuades personalment pel Delegat de la Direcció dels Serveis de Sanitat, i hauran de comprendre: La captació de l'aigua, la conducció i distribució, l'expediment, els locals i l'utillatge de les diferents formes de dispensació i aplicació de l'aigua i les condicions de l'hoteleria anexas, especialment les cuines, estatge, proveïment d'aigua, waters i desguassos i de les aigües de proveïment de l'hoteleria anexas seran tretes mostres per a practicar l'anàlisi bacteriològica.

De l'informe desfavorable es podrà recórrer al senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.»

A continuació són aprovats sense discussió els articles 43, 44, 45 i 46 del dictamen.

Se suspèn aquest debat.

Lectura d'un Projecte de Llei autoritzant la utilització d'un crèdit extraordinari

(Es dona lectura al següent :

«DECRET

Com a President de la Generalitat, a proposta del Conseller d'Economia i Agricultura i d'acord amb el Consell Executiu,

He resolt :

Autoritzar el Conseller d'Economia i Agricultura per a presentar al Parlament de Catalunya un Projecte de Llei autoritzant la utilització del crèdit extraordinari aprovat per la Llei del 8 de desembre del 1933, per a satisfer les indemnitzacions sol·licitades pels Vocals propietaris de les Comissions Arbitrals de districte.

Barcelona, 5 de febrer del 1934. — Lluís Companys. — El Conseller d'Economia i Agricultura, J. Comorera.»

Des de la tribuna de Consellers, l'honorable senyor Conseller d'Economia i Agricultura dona lectura al següent Projecte de Llei :

«AL PARLAMENT DE CATALUNYA»

Una nombrosa representació dels Vocals que actuen a les Comissions arbitrals de districte, en representació de l'estament propietari, ha fet arribar al Conseller d'Economia i Agricultura, el desig unànim que la Generalitat els reconegui el dret d'ésser indemnitzats, per l'exercici del càrrec, en la forma que fou acordada per als Vocals conreadors.

Entenent que és de justícia recollir aquesta aspiració, puix que s'ha pogut comprovar que la majoria dels ciutadans que integren les dites Comissions en concepte de propietaris són, en realitat, treballadors del camp emancipats, conreadors de petites propietats que accediren per patriotisme a complir el deure de ciutadania que la Generalitat els imposava, davant la negativa de les organitzacions agrícoles patronals a fer ús del dret de designació de Vocals d'aquelles Comissions, el Conseller d'Economia i Agricultura que subscriu, d'acord amb el Consell Executiu, té l'honor de sotmetre a la deliberació del Parlament de Catalunya el següent

PROJECTE DE LLEI

Article únic. Amb càrrec al crèdit extraordinari autoritzat per la Llei del 8 de desembre del 1933, seran satisfetes, en la mateixa forma que als Presidents i Vocals conreadors, les indemnitzacions sol·licitades pels Vocals propietaris de les Comissions arbitrals de districte.

Barcelona, 5 de febrer del 1934. — Lluís Companys. — El Conseller d'Economia i Agricultura, J. Comorera.»

El Projecte de Llei al qual s'ha donat lectura, passa a la Comissió corresponent.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimecres

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret, sobre el Projecte de Llei creant el Tribunal de Cassació de Catalunya.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial, sobre el Projecte de Llei de contractes de conreu.
4. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió d'Economia, sobre el Projecte de Llei de bases de la cooperació.
5. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Sanitat, sobre el Projecte de Llei d'aigües minero-medicinals i d'aigües pures de règim.

(S'aixeca la sessió a les vuit de la vetlla.)